

Vantaan kaupunki
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Tapani Mäkinen

Avaus

12.8.2006

Arvoisa Elojuhla-äki,
 hyvät ystävät

*Ärade besökare på Laurentiusmarknaden,
 bäst ä vänner*

Lauluyhtye ”Metro-tytöt” lauloi 1950-luvun alkupuoliskolla levytetyssä iskelmässä hiljaisesta kylätiestä, jolla ennen laulu kaikui ja nauru raikui. Lauluteksti kertoo myös haaveista ja melodia virittää kai-hontunteet. Kaikesta huolimatta tunnelma on tulevaisuuteen suuntautunut ja täynnä toivoa ja uskoa paremmasta huomispäivästä. Viisikymmentälukua siis aidoimmillaan. Eletyllä elämällä, työllä ja teoilla - kaililla on oma merkityksensä myös tähän päivään ja ihmisten elämään.

Meidän kylätiemme, historiallisesti merkittävä vanha kirkkotie ja valtaväylä, ei ole hiljentynyt, vaan pikemminkin vilkastunut ja elävöitynyt. Perinteiden ei tarvitse olla - nykytermein sanottuna – OUT, - vaan niistä voi ammentaa uusille sukupolville uutta ihmeteltävää loputtomiin. Paljon saadaan aikaan, kun yhdistetään luovuus, tavoitteellisuus, markkinointi ja viestintä. Eläväksi toiminnan kuitenkin tekevät tehtävään sitoutuneet aktiiviset ja innostuneet ihmiset.

Vuosittain järjestettävä Laurin Elojuhla on erinomainen esimerkki tästä kaikesta. Tämän vuoden teema – 1950- luku – on hyvin valittu ja monella tavalla virittävä. Voin omasta puolestani vakuuttaa, että 1960-luvulla syntyneelle on elämys nähdä se kuuluisa ”lättähattu” ja iloita, kun näkee kukkamekon edelleen heilahtavan. Tunnelmaan kuuluvat myös tumma terrylenipuku valkoisine kauluspaitoineen ja ”spittarikengät”. Viisikymmentäluku on tänään ”se suuri juttu” ja IN. Ja miksi ei olisi - onhan vuosikymmen suurten ikäluokkien muistojen kulta-aikaa.

Tunteet ja tunnelmat jäävät mieliimme. 1950-luku oli vielä sodasta toipumista ja Suomen taloudellinen tilanne oli erittäin epävakaa. Maata koetteli talvella 1956 yleislakko, joka kesti 19 päivää. Vaikka yhteiskunta toisaalta oli tasa-arvoistumassa, harvalla oli mahdollisuus esimerkiksi lähteä matkailemaan edes kotimaahan. Suurille ikäluokille aikakausi on jäänyt mieliin viattomana - elämä oli vielä jotenkin rauhallisempaa ja yksinkertaisempaa. Mutta se oli myös suurta murrosaikaa. Suomen kansan elintaso alkoi hitaasti kohota, ja monet asiat, joista aikaisemmin, ei voitu uneksiakaan tulivat tavallisillekin ihmisille mahdollisiksi.

Ei ole ihme, että monet kaipaavat tätä nostalgisen vuosikymmenen tunnelmaa. Ajan vaatteet ja astiat ovat haluttuja. 1950-luvun musiikkia kuunnellaan edelleen. Iskelmäradiossa soivat Saarenmaan valssi, Vanhan veräjän luona, tangot Satumaa ja Desiree, Kaksi vanhaa tukkijätkää ja Isoisän olkihattu sekä Juokse sinä humma. Suomalainen design eli 50-luvulla kultakauttaan ja nyt jotkut jopa sisustavat kotinsa kokonaan ajan aidoilla huonekaluilla ja muilla tavaroilla.

1950-luku oli myös ensimmäinen nuorison vuosikymmen. Enteitä tulevasta koettiin jo 40-luvulla, mutta vauhti oli vasta alussa. Rock'n roll ja farkut symboloivat nuorten esiinmarssia.

Det som hade påbörjats redan på 40-talet skulle på 50-talet fortsätta. Den förtappade generationen levde fortfarande. Och det skulle bli värre. Swingpjätten var ett allmänt känt uttryck på de unga herrar som klädde sig så speciellt; slipsen hängde utanför, hatten på sniskan, osv. Under detta decennium var det ungdomens tid att frigöra sig från det gamla tänkandet. Det var Elvis Presley, det var Tommy Steele, det var tv, sport- och filmstjärnor och, inte minst, det var mopeden. Alla dessa gjorde sitt stora genombrott - med ungdomarna som främsta drivkraft.

I takt med att levnadsstandaren ständigt ökade, kunde ungdomarna få pengar att roa sig för. Nu hade

man ju också tiden. Kiosken, i den mening vi talar om idag, poppade upp lite här och var. Den blev en självklar samlingsplats för traktens unga - där hade man allt man behövde.

Millaista elämä sitten oli teema-ajan vuosikymmenellä?

Kun 1950-luku alkoi oli Suomen presidenttinä Juho Kusti Paasikivi. Syntyi kansakunnan toimintalinja. Maan väkiluku oli vuoden 1951 alussa 4.028.910 asukasta. Heistä noin 70 prosenttia asui maaseudulla. Vantaalla, omassa kaupungissamme silloisessa Helsingin Pitäjässä, oli asukkaita noin 15.000. Se oli 3,7 % pääkaupunkiseudun väestöstä. Nyt vastaava luku on 18,9 %.

Maailmalla oli meneillään Korean sota. Viimeiset sotakorvausjunat lähtivät Suomesta syksyllä 1952. Sodan jälkeiseen aikaan kuuluivat myös nk. ostokortit sokerille, kahville, margariinille ja riisille. Määräys oli voimassa vuoteen 1953 asti. Sen jälkeen rajoituksista päästiin lopulta eroon ja normaali elämä saattoi alkaa. Suomalainen nainen oli jo tuolloin 50-luvulla ihailtu ja Armi Kuusela valittiin maailman kaikkeuden kauneimmaksi - Miss Universumiksi vuosimallia 1952.

Ehkä kaikkein tärkein asia ihmisille oli kuitenkin Helsingin olympiakisat vuonna 1952. Kisojen saaminen Suomeen valoi itseluottamusta kansaan. Meille vantaalaisille tuolla tapahtumalla on ollut erityisen suuri merkitys. Silloin aloitettiin nykyisen Helsinki-Vantaa lentokentän rakentaminen. Kansainvälisyys siirtyi merkittävän askeleen eteenpäin kun pohjoismainen passivapaus astui voimaan, alkoi maailmankuvan avartaminen. Ruotsi oli monen perheen unelmien täyttymys, sinne piti päästä. Säästäminen ja tarkasti eläminen oli kaikille tuttua.

Kansakunta rakasti jo tuolloin urheilua. Asuntopolitiikkaa sekä rakentamista puitiin tuolloinkin Helsingin kabineteissa. Luovia ratkaisuja syntyi. Olympiastadionia laajennettiin ja Käpylään rakennettiin kisakylä urheilijoiden asumista varten. Kisojen jälkeen taloista tuli uusia koteja monille suomalaisille perheille. Turvallisuus oli pinnalla. Kisojen aikana kisakylää ympäröimään tehtiin korkea verkkoaita, kansa piti erottaa tähdistä. Vuosi takaperin olimme vantaalaisina aktiivisena toimijana mukana toteuttamassa yleisurheilun MM-kisoja ja näytimme, että yhteydet ihmisten välille syntyvät kohtaamisissa.

Väinö Linnan kirjoittama Tunteeton sotilas ilmestyi 1954 ja pian sen jälkeen Edvin Laine alkoi ohjata siitä elokuvaa. Koskelan, Rokan ja Lahtisen persoonallisuuskuvaukset tunnetaan tänään nuortenkin keskuudessa.

Helsingissä koettiin melkein täydellinen auringonpimennys kesäkuun lopulla 1954. Suomesta tuli YK:n jäsen vuonna 1955 ja nyt olemme EU-puheenjohtajuuden kärkenä luomassa Eurooppa- ja maailmanpolitiikkaa. Seuraavana vuonna saimme myös Porkkalan takaisin. Urho Kaleva Kekkonesta tuli Suomen presidentti vuonna 1956 yhden ratkaisevan äänen enemmistöllä. Tänään maassamme on presidenttinä ensimmäinen nainen.

Paljon muutakin tapahtui. Teekkarit aloittivat tv-lähetykset vuonna 1955. Yleisradion säännöllinen ohjelmatoiminta alkoi vuoden 1958 alussa. Saimme myös ensimmäiset tv-kuuluttajatkin: TES-TV:ssä oli Lenita Airisto ja Yleisradiossa Teija Sopenen.

Olen kuulevinani monen sanovan: Oi niitä aikoja!

*Jag nästan kan höra suckandet on de gamla
Goda tiderna!*

Arvoisa Elojuhla-äki, *Bästä festfolk*

Esitän Vantaan kaupungin nimissä ja Elojuhlatapahtuman suojelijana parhaimmat kiitokseni kaikille perinteen ylläpitäjille ja vuosittaisen tapahtuman järjestäjille.

Som ordförande för Vanda stadsstyrelse och beskyddare av Laurentiusmarknaden vill jag uttrycka min stora glädje över att Laurentiusmarknaden har blivit en betydelsefull tradition. Det skulle inte vara möjligt utan er närvarande människor.

Yli 50 vuotta Vantaalla on oltu vahvasti mukana ajassa ja elämässä. Se ei olisi ollut mahdollista ilman aktiivisia ja vastuunsa tuntevia kansalaisia. Elojuhla-perinteen ylläpitäjinä on paljon ihmisiä ja persoonallisuuksia jotka ovat yli 50 vuoden ajan ymmärtäneet ihmisten ja työn merkityksen kansakunnan hyvinvoinnin rakentajina. Ilman yhteiskuntavastuullista ja kansalaisten aktiivista toimintaa ei hyvinvointi kasva ja jakaannu tasaisesti. 1950-luvulla syntyneet toimintamallit ovat kelpoja malleja edelleen.

Aurinkoa ja iloa meille kaikille!
Sol och glädje till oss alla!